

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum aliquis existens in gratia possit peccatum mortale vitare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

non autem potest facere actum iustitiae perfectum, A qui est facere iusta iuste, & sic aliquis iniustus potest interdum declinare a malo.

Ad XXI. dicendum, quod verbum Magistri non est intelligendum sic, quod necesse sit hominibus existentibus in peccato mortali cuilibet tentationi succumbere: sed quia nisi per gratiam a peccato liberetur, in aliquo peccato mortale quandoque incidet.

Ad XXII. dicendum, quod ideo necesse habemus in ordine dominica petere non solum, ut peccata praeterita nobis dimittantur, sed ut a futuris liberemur, quia nisi homo per gratiam liberetur, necesse habet quandoque incidere in peccatum per modum praedictum, quantum hoc, vel illud contranitando vitare possit.

Ad XXIII. dicendum, quod desertus a luce gratiae necesse est, ut aliquando cadat: non tamen necesse est, ut in qualibet tentatione succumbat.

Ad PRIMUM vero quod in contrarium obicitur, dicitur, quod libertati arbitrii praedictum si peccatum vitare non posset in contrarium conando, non autem praedictum libertati arbitrii hoc homo facere non potest, ut sit in continua sollicitudine resistendi peccato: homine autem circa hoc non sollicito, pertrahit eum habitualis inclinatio in id, quod est habitui conveniens.

Ad SECUNDUM dicendum, quod liberum arbitrium propter hoc, quod habet dominium sui actus, potest quandoque ad hoc curam apponere, & non uti proprio defectu. Sed quia impossibile est eum semper curam apponere, aliquando sequitur, ut in actu deficiat.

Ad TERTIUM dicendum, quod sine consensu liberi arbitrii peccatum non agitur: sed consensus non sequitur habitualem inclinationem, nisi multa deliberatione praehabita, ut dictum est.

Ad QUARTUM dicendum, quod homo dicitur remediabiliter cecidisse, quia potest auxilio gratiae remedium habere, quamvis ad hoc potestas liberi arbitrii non sufficiat.

Ad QUINTUM dicendum, quod non posse peccare, & non posse non peccare, sunt contraria: posse vero peccare, & non peccare est medium inter ea. Unde ratio supponit falsum.

Ad SEXTUM dicendum, quod eligere, & consiliari non est nisi eorum, qui sunt in nobis. Sed sicut dicitur in 3. Ethic. ea quae per amicos facimus, aliquantulum per nos facimus. Et ideo liberum arbitrium potest habere electionem & consilium, non solum de illis ad quae sufficit propria potestas: sed de illis ad quae indiget diuino auxilio.

Ad SEPTIMUM dicendum, quod aliquis existens in peccato mortali potest vitare omnia peccata mortalia auxilio gratiae, potest etiam ex naturali virtute singulari vitare, quamvis non omnia: & ideo non sequitur quod peccatum committendo non peccet.

Ad OCTAVUM dicendum, quod necessitas peccandi coactionem liberi arbitrii non ponit. Quamvis enim homo per seipsum ex illa necessitate se non possit eximere, potest tamen resistere aliquantulum ei, cuius necessitas dicitur, in quantum potest singulari vitare, licet non omnia.

Ad NONUM dicendum, quod peccatum effectum est quasi naturale peccatori: habitus enim sicut quaedam natura operatur in habente. Unde necessitas quae ex habitu est, reducitur ad naturalem inclinationem.

Ad X. dicendum, quod secundum Augustinum aliquid potest esse necessarium, & tamen voluntarium. Necessario enim voluntas miseriam abhorret, & hoc propter naturalem inclinationem, cui assimilatur inclinatio habitus.

Ad XI. dicendum, quod homo existens in peccato nullo modo potest se a peccato eximere quod iam commisit, nisi auxilio gratiae: quia non eximitur a peccato quod in avertione perficitur, nisi mens eius Deo adhaereat per charitatem, quae non ex libero arbitrio: sed in cordibus sanctorum per Spiritum sanctum diffunditur, ut dicitur Romano. 5.

ARTICVLVS XIII.

Utrum quis in gratia existens, possit mortale peccatum vitare.

TERTIODECIMO quaeritur, utrum aliquis in gratia existens possit peccatum mortale vitare. Et videtur quod non. Nullus enim necessario habet petere a Deo illud, quod per seipsum potest: sed aliquis quantumcumque habeat gratiam, necesse habet petere a Deo, ut a futuris peccatis liberetur, unde 2. Corin. ultimo, Apostolus dicit fidelibus & sanctis loquens, Oramus autem Deum, ut nihil mali faciatis. ergo gratiam habentes non possunt peccatum vitare.

¶ 2. Præter. Gratiam habentes necesse habent orationem dominicam dicere: sed in ea petitur, ut homo absque peccato perseveret, secundum expositionem Cypriani, ut Augustinus narrat in lib. de Perseuerantia. ergo habens gratiam non potest per se peccatum mortale vitare.

¶ 3. Præter. Perseuerantia donum est Spiritus sancti: dona autem Spiritus sancti habere non est in potestate gratiam habentis. cum ergo ad perseuerantiam pertineat abstinere a peccato mortali usque ad finem vitae, videtur quod habens gratiam non possit peccatum mortale vitare.

¶ 4. Præter. Sicut se habet nihilum ad esse naturae, ita se habet defectus peccati ad esse gratiae: sed creatura quae consecuta est esse naturae a Deo, non potest seipsam conseruare in esse naturae, quin in nihilum decidat nisi manu conditoris conseruetur. ergo aliquis qui est consecutus gratiam, non potest per seipsum facere, quin in peccatum mortale incidat.

SED CONTRA est, quod dicitur 2. Cor. 12. Sufficit tibi gratia mea: non autem sufficit si per eam peccatum mortale vitari non possit. ergo per gratiam homo peccatum mortale vitare potest.

¶ 2. Præter. Hoc videtur ex verbis Magistri in 2. Sent. 2. 5. dist. vbi sic dicit. Post reparationem homo ante confirmationem praemittitur concupiscentia, sed non vincitur: & habet quidem infirmitatem in malo, sed gratiam in bono, ut possit peccare propter libertatem & infirmitatem, & possit non peccare ad mortem propter libertatem & gratiam adiuuantem.

RESPON. Dicendum, quod aliud est dicere posse abstinere a peccato, & posse perseverare usque ad finem vitae in abstinentia a peccato. Cum enim dicitur aliquis posse abstinere a peccato, potentia fertur super negationem tantum, ut scilicet aliquis possit non peccare. Et hoc potest quilibet in gratia existens, loquendo de peccato mortali, quia habenti gratiam non inest aliqua habitualis inclinatio in peccatum, quin potius inest ei habitualis inclinatio ad vitandum peccatum. Et ideo, quando occurrit ei aliquid sub ratione peccati mortalis ex habituali inclinatione distat ab illo, nisi in contrarium nitatur concupiscentias sequendo: quas tamen non necesse habet sequi, & si non possit vitare quando aliquis motus concupiscentiae insurgit praueiciens totaliter actum liberi arbitrii. Sic ergo, quia non potest facere, quin aliquis motus concupiscentiae

1. 2. q. 109. 2.

c. 20. 8 me. dia. com. 7.

¶ 3. Præter. Perseuerantia donum est Spiritus sancti: dona autem Spiritus sancti habere non est in potestate gratiam habentis. cum ergo ad perseuerantiam pertineat abstinere a peccato mortali usque ad finem vitae, videtur quod habens gratiam non possit peccatum mortale vitare.

scntia

scientiæ insurgit, præueniens totaliter actum liberi arbitrii præueniat, non potest omnia peccata venialia vitare. Quia uero nullus motus liberi arbitrii in eo præcedit plenam deliberationem pertrahens ad peccatum, quasi inclinatione habitus, ideo potest omnia peccata mortalia vitare: sed cū dicitur, Iste potest perseverare usque ad finem uitæ in abstinentia peccati, potentia fertur ad aliquid affirmatiuum, ut scilicet aliquis ponat se in tali statu, quod peccatū in eo esse non possit: aliter enim homo per actum liberi arbitrii non posset se facere perseverare, nisi se impeccabilem faceret: hoc autem non cadit sub potestate liberi arbitrii, quia virtus motiua exequens ad hoc non se extendit, & ideo homo causa perseverantia sibi esse non potest: sed necesse habet perseverantiam a Deo petere.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Apostolus secundum hoc orabat, ut nihil mali facerent, inquit non possent, nisi diuino auxilio assistente.

Et similiter dicendum ad secundum.

AD TERTIVM dicendum, quod perseverantia dupliciter dicitur. Quandoque enim est specialis virtus, & sic est quidam habitus, cuius actus est habere propositum firmiter operandi. Et sic perseverantiam habet omnis habens gratiam: quamuis non sit usque in finem perseveraturus. Alio modo accipitur perseverantia, prout est circumstantia quadam virtutis designans permanentiam uirtutis usque in finem uitæ. Et sic perseverantia non est in potestate habentis gratiam.

AD QVARTVM dicendum, quod sicut cum loquimur de natura non excludimus ea, per quæ natura conseruatur in esse: ita cum loquimur de gratia non excludimus diuinam operationem conseruantem gratiam in esse, sine qua nec in esse nature, nec in esse gratiæ aliter consistere ualet.

ARTICVLVS XIII.

Utrum liberum arbitrium possit in bonum sine gratia.

Ibidem

QVARTODECIMO quaeritur, utrum liberum arbitrium possit in bonum sine gratia. Et uidetur quod sic, quia præceptum non datur de impossibili. Vnde Hierony. dicit, Maledictus qui dicit Deum homini aliquid impossibile præcepisse: sed homini præcipitur, ut bonum faciat, ergo homo potest per liberum arbitrium bonum facere.

¶ 2 Præ. Nullus debet corripitur, si non faciat quod facere non potest: sed homo iuste corripitur, si omittat facere bonum, ergo per lib. arbi. homo bonum facere potest.

¶ 3 Præ. Homo per liberum arb. aliquo modo peccatum vitare potest, ad minus quantum ad unum singularem actum: sed vitare peccatum est aliquid bonum, ergo homo per liberum arbitrium potest aliquid bonum facere.

¶ 4 Præ. Vnaquæque res magis potest in id, quod est sibi naturale quam in id, quod est sibi contra naturam: sed liberum arbitrium naturaliter ordinatur in bonum, peccatum autem est ei contra naturam, ergo magis potest in bonum quam in malum: sed potest in malum per seipsū, ergo multo magis in bonum.

¶ 5 Præ. Creatura in se creatoris similitudinem retinet ratione negligi, & multo magis ratione imaginis: sed creator potest per seipsū bonum facere, ergo & creatura, & præcipue lib. arb. quod est ad imaginem.

Ex prioribus cap. tom. 5.

¶ 6 Præ. Secundum Philosophum in 2. Ethic. per ea-

dem corrumpit virtus & generatur: sed per liberum arbitrium potest virtus corrumpi, quia peccatum mortale, quod homo potest per liberum arbitrium facere, virtutem corrumpit, ergo per liberum arbitrium homo potest in generationem boni, quod est virtus.

¶ 7 Præ. I. Ioan. 5. dicitur, Mandata eius graua non sunt: sed illud quod non est graue potest homo ex libero arbitrio facere, ergo homo potest ex lib. arbi. mandata implere, quod maxime bonum est.

¶ 8 Præ. Liberum arbitrium sicut Ansel. in lib. de Libero arbitrio est potestas seruandi rectitudinem voluntatis, quæ non seruat, nisi bene faciendo, ergo per liberum arbitrium potest aliquis bonum facere.

¶ 9 Præ. Gratia est fortior quæ peccatum: sed gratia non ita ligat liberum arbitrium, quin homo possit facere peccatum, ergo nec peccatum ita ligat liberum arbitrium, quin homo existens in peccato neque gratia possit facere bonum.

SED CONTRA est, quod dicitur Roma 7. velle adiacere mihi, perficere autem bonum non inuenio, ergo homo per liberum arbitrium non potest facere bonum.

¶ 2 Præ. Homo non potest facere bonum, nisi vel actu interiori, vel exteriori: sed ad neutrum sufficit lib. arb. quia ut dicitur Rom. 9. non est volentis, scilicet velle (quod pertinet ad interiorum actum) nec currentis, scilicet currere (quod pertinet ad exteriorum) sed miserentis Dei, ergo liberum arbitrium, sine gratia nullo modo potest facere bonum.

¶ 3 Præ. Rom. 7. super illud, quod odio malum illud facio, dicitur Glo. naturaliter quidem homo vult bonum: sed voluntas hoc semper caret effectu, si sine gratia Dei suum velle addiderit, ergo sine gratia homo non potest efficere bonum.

¶ 4 Præ. Cogitatio boni operationem boni præcedit, ut patet ex Philosopho in secundo Ethic. sed homo non potest cogitare bonum per seipsū, quia dicitur secunda Corinth. 3. non quod iustitiam res simus cogitare aliquid a nobis quali ex nobis, ergo non potest homo per seipsū bonum operari.

RESPON. Dicendum, quod nulla res agit ultra suam speciem: sed secundum exigentiam suæ speciei vnaquæque res agere potest: cū nulla res propria ad hoc ne destituatur. Est autem duplex bonum, quod est quod est humanæ nature: proportionatur: quoddam vero quod excedit humanam naturam: facultatem. Et hæc duo bona si de actibus loquamur, non differunt secundum substantiam actus: sed secundum modum agendi, ut pote iste actus, qui est dare elemosynam est bonum proportionatum viribus humanis, sicut quod ex quadam naturali dilectione, vel benignitate homo ad hoc mouetur. Excedit autem humanæ nature facultatem, sicut quod ad hoc homo inducitur ex charitate, quæ mentem hominis Deo vnit. Ad hoc ergo bonum, quod est supra naturam humanam, constat liberum arbitrium non posse sine gratia: quia cum per huiusmodi bonum vitam æternam mereatur, constat quod sine gratia homo mereri non potest. Illud autem bonum, quod est nature humane proportionatum potest homo per liberum arbitrium explere, vnde dicit Augustinus, quod homo per liberum arbitrium potest agros colere, domos ædificare, & alia plura bona facere sine gratia operante. Quamuis autem huiusmodi bona homo possit facere sine gratia gratiam faciente: non tamen potest ea facere sine Deo, cum nulla res possit in naturalis operationem exire, nisi virtute diuina: quia causa secunda non agit, nisi per virtutem causam.

In expositio ne fidei ad Damasum Pam non procul a hinc to.